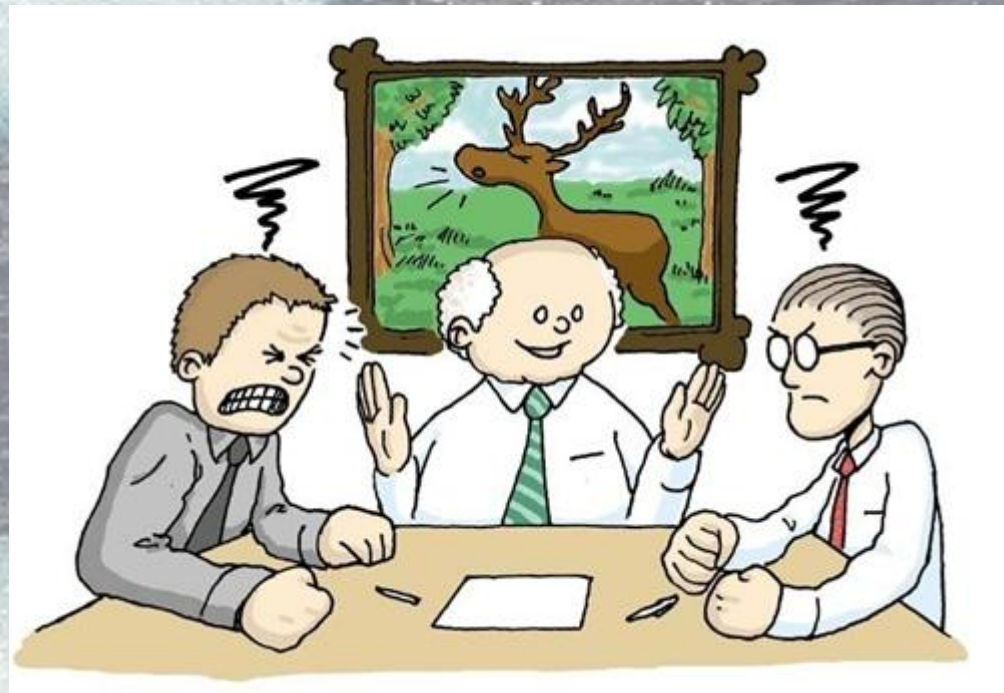

Визначення та класифікація етнічних конфліктів

План

1. Етнічні конфлікти, їх види та причини.
2. Динаміка розвитку конфліктів.
3. Стратегія поведінки в етнічному конфлікті.

Етнічні конфлікти являють собою одну з форм політичних відносин - конфронтацію між двома або кількома етносами (або між їх окремими представниками, між конкретними субетнічними елементами), що характеризується станом взаємних претензій і має тенденцію до наростання протистояння аж до збройних зіткнень, відкритих воєн.

Етнічний конфлікт

- зіткнення суперечностей (політичних, економічних, територіальних), пов'язаних з поляризацією учасників за етнічною ознакою.
- Для таких конфліктів є типовим те, що істинно національного у них мало, або і зовсім нічого немає. Етнічністю можуть прикриватись політичні, або і економічні конфлікти.

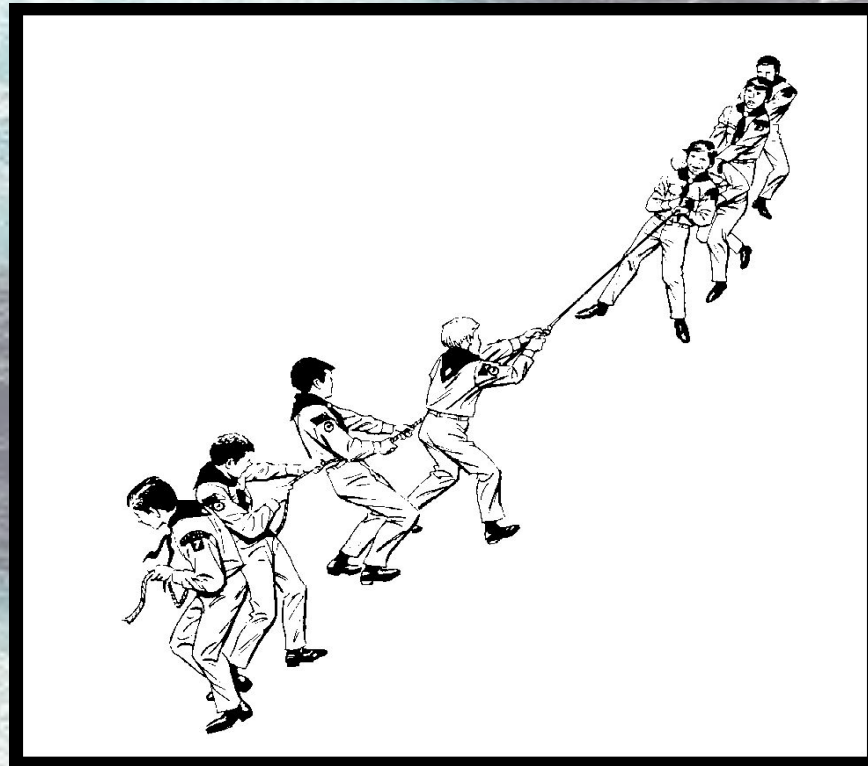
З-поміж міжгрупових (соціальних у широкому розумінні) конфліктів виділяють такі типи:

- політичні конфлікти, під час яких відбувається боротьба за владу, домінування, вплив, авторитет;
- соціально-економічні конфлікти (чи соціальні у вузькому розумінні) між "працею і капіталом" (наприклад, між профспілками і працедавцями);
- етнічні конфлікти - пов'язані з правами та інтересами етнічних спільностей.

Про етнічний конфлікт як реальний феномен частіше за все можна говорити тоді, коли організаційно оформляється і набуває певний вплив національний рух (або партія), що ставить своєю метою забезпечення «національних інтересів» певної етнічної спільноти і для досягнення цієї мети прагне змінити становище етносу в культурно-мовній, соціально-економічній або політичній сфері життя.

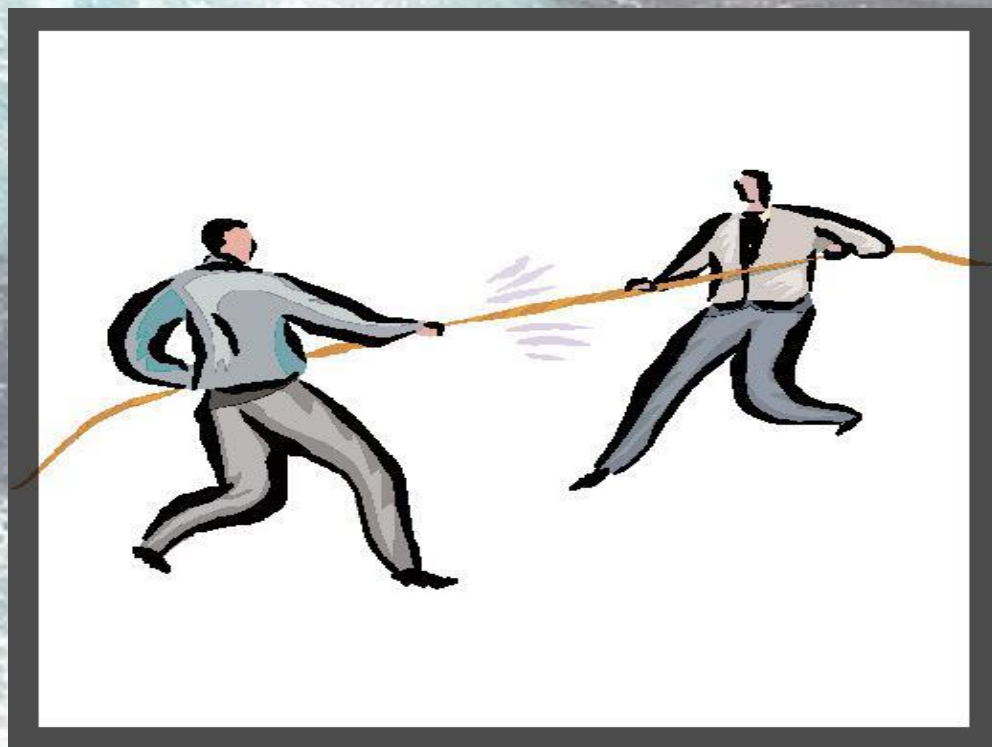
Під етнічним конфліктом розуміють будь-яку конкуренцію між групами - від реального протистояння за володіння обмеженими ресурсами до соціальної конкуренції - в усіх тих випадках, якщо у сприйманні однієї сторони протилежна визначається з позиції етнічної належності її членів.

Види конфліктів

- Козирев, (1999) за **територією** конфлікту: локальні, місцеві,
- регіональні в рамках єдиної держави, між центром і регіоном, міждержавні;
- За **тривалістю**: короткотривалі і довготривалі;
- **За гостротою** протікання: прихований, “стан холодної війни”, збройні сутички, війна.
- Залежно від причин: мовні, релігійні, територіальні і т.д.

Вид етнічного конфлікту оцінюють виокремлюють за різними критеріями: інтенсивність прояву, масштаби прояву і мета боротьби між конфліктуючими сторонами.

Основними формами конфліктів є: боротьба та війна

- ***Боротьба*** - це форма конфлікту, в якій супротивники прагнуть продемонструвати свою перевагу, примушуючи противника її визнати. Метою боротьби є примус супротивника до капітуляції шляхом визнання переваг і прийняття умов, які зумовлено цим визнанням переваг.
- ***Війна*** - це збройна боротьба за реалізацію політичних цілей етнічної групи. Тому боротьба існувала в усіх історичних періодах і суспільствах, тоді як війна з'являється лише з появою політично-організованих етнічних спільностей (держав).

*До основних психологічних чинників
етнічних конфліктів належать:*

- етнічна та національна упередженість;
- націоналістичні настрої.
- авторитарна особистість як загроза

Портрет авторитарної особистості

- * конвенціоналізм
- * безумовне підкорення владі і авторитету
- * антиінтрацепція (неприйняття всього чуттєвого, об'єктивного)
- * стереотипність мислення і прийняття передсудів,
- * силове мислення і культ сили
- * деструктивність і цинізм
- * проєктивність (віра в змови та похмуре майбутнє людства)

Етнічна та національна упередженість - це установка упередженого чи ворожого ставлення до представників певних етнічних груп, будь-яких фактів дійсності, що пов'язані з їх діяльністю, поведінкою, соціальним станом, без достатніх для цього підстав і знань: радикальний націоналізм, расизм, шовінізм, фашизм, ксенофобія, некритичний етноцентризм.

Націоналістичні настрої є окремим видом предметно-орієнтованих суспільних настроїв, яким притаманні емоційний характер, імпульсивність і динамічність.

*Виокремлюють такі стадії
етнічних конфліктів:*

- передкризова;
- власне кризових проявів (пік кризи);
- посткризового періоду.

СТАДІЇ КОНФЛІКТУ

- 1. стадія прихованої, латентної напруженості,
- 2. емоційне визрівання і усвідомлення конфлікту (почуття несправедливості, бажання помсти, ефект дзеркала),
- 3. власне конфліктна взаємодія (не завжди. Важливі умови: час настав! Ескалація (саморозростання).
- 4. мирне врегулювання конфлікту

Виділяють три основних шляхи розв'язання етнічних конфліктів:

- 1) застосування правових механізмів (за допомогою зміни законодавства, зміни соціальної структури);
- 2) переговори - основна форма участі психологів у конфліктологічній службі - посередництво під час проведення переговорів з суб'єктами конфліктів;
- 3) інформаційний шлях, який передбачає:
 - взаємний обмін інформацією між групами за дотримання умов, які сприятимуть зміні ситуації;
 - підвищення психологічної компетентності представників конфліктуючих груп, психологічне розуміння конфлікту;
 - передача інформації про схоже та відмінне між різними культурами та їх представниками.

До основних видів етнічних конфліктів відносяться:

❖ за інтенсивністю проявів:

- швидкоплинні;
- ті, що протікають в'яло.

❖ за масштабами прояву:

- локальні;
- регіональні;
- глобальні.

❖ за цілями, які ставлять перед собою конфліктуючі сторони у боротьбі:

- соціально-економічні (висуваються вимоги громадської рівності);
- культурно-мовні (висувається вимога збереження чи відродження функцій мови і культури етнічних спільностей);
- політичні (етнічні меншини добиваються політичних прав - автономії);
- територіальні (на основі зміни кордонів, приєднання до інших держав).